

ӨСКЭЭРТЕН

ДУЗА

уулз технологий Л. В. Мыкутина, лабораторий эргелекчии Т. Ф. Забражюк, код нийснел А. В. Мыслов бэлэүш мастер-техник март 16-17 хувириинде чедин келген. Олар хлел бижиыр 2, буолка бижиыр 1 печкани, «Пионер» маркаты дэлган шиикир апараты, дэлган хоодукчууун, хлел хелтээр, дэлган үлөөр апаратырны кыска хуусаада септл, кылыл бергешер.

[illegible]

зини чүве турбас болгаш турбу болбас-даа. Бистиң партиястың өскөрүш чок тураруу ындыг.

Нитигилден өске кындыг-даа атымынга турбаан угаан-боладың ындыг салым-чолу марксизмге онаашкан деп, Б. Н. Пономарев түшүндөп чугаалаан. Маркстың мезгилинин соонда эртен чок чыл нитиге оон өрөдиге делегилени ажилың болгаш революстуг шимчээшинин канчаар-даа жазжог уруг дуржулгазы-бисе байлакташын. Ленинни ачындыг Марксистең теориянын жуктулганда буну үч-чала ажыттыган, оон кол-ла чүдү ачкан, оон амыралда боттанып турары. Амыралда үч теминг коммунизмге тийлестил социалисттик революцияларын, бир-ле дугарында, чугаажок-ла. Улат Октябрьдин, дуржулгазы-даа, СССР-ге социализмин тургусканын дуржулгазы-даа, эээн чак чуртарда социализмин тургусканын дуржулгазы-даа кирип турар. Кижэ тергелгенде, үчөдөн көөрү бөггө чедиинчиң

бар: социализмни тургузари-
ны дугайдыча өөрлөг бол-
гаш херек кырында буттук бар
болуп турар социалисттик нии-
тидел бар. Ол бодун импери-
ализм-биле чидиг демиселге
камгалап шыдаан болгаш бу-
рунгаарлап бар чыдар.

Марксизм «кижи төрөлдөгү-
нүн угаан-болжолунун болгаш

шаруа-байлыгын болгон
хүдсүрэнгийн йи, мун, чыл
ажыг, үлсүс дохуудеэнин эи-
не үеийн бүт-ле чүдүрени
шинэзэеи болгон эие
ажылдап кылган-ле болгон
чүдүрэлэн, Маркс дээр-ге
принципнаадыл чорук, ак сес-
кыляг эртемден, ат-алар
болган харыс-агалалы чорук-
ту, ол күш-ажыла белик са-
сылга-чүрүмүт, мога-шылга
билбес чоразан, ол болуңу
мурунуга салын алган соруу-
газиз чедип алырда чүтүдүд
болгон сыныш чок турган.
Ычангап Маркстын өөрдүн
база Эпигеэтин, Ленинин
өөрөдүн билдир дээр-ге
сүзүл культураны чедип алы-
рынны эи эки, дразы болурун-
дап агыла, ол дээр-ге кижиз-
илгесин, идеял, угаи-боода
байлакшымчын болгон мезү-
шүрүн талзы-биле болу
сайырбайжидарынны тэт-
түмүн, үдесин болу. Бис-
тед амыл, шир-ахыстын болгон
демиселнишын чулу алы-
рыгларын шир-ахызыр-ге бис-
тер алаа даялыг тур бис.

Өөрөдүн алыр, камгалар,
хөгжүлөр, калдыг-дале байла-
дарда херек кырыла оларны
ажылдап билир - эртемнин
комундамыс бисин, палити-

кыштын хамаарылганын кысказы-биле мыңчаар чуугаал болуп бис. СЭКП-ге, ажилчылар, аялганын эрге-ажыктары дээш, ууластарын хосталганы болгаш аас-кежин дээш бууду демисидчилерге марксизм-ленинизм чырыктык болгаш сарыыладыл воруктуң, ажил-чорудулганын илетселгил болгаш мерген уудурукчузу болуп келген болгаш мыңчаар артардаа.

Чымаллаңар илеткедил улуз кичээнгейлиг дыһынаан болгаш ону адыш чаксаашкынылары каш удаа узе кирип турган.

Байырлыг хурал халдыһан деп чарлаан. Зага «Интернационал» чыгылыһан үнген.

Он союда уран чуул мастерлеринин концерти болган.

(СЭТА).

ДУЗА

Март 17-де оза-ла бөлүк хлеб заводунга санитариялык хунуа организацстан эртирген. Районхун санмидстандизиямдан келген специалистер чехтерге дезинфекция айкалдырып чоруткан; айкачыннар сонга, хаалгаларын чутган, өрөөлдер иштин чугалаан, үрүмек септегенин кылган. Даразында жүн Л. В. Мукитина хлеб кылрны мас-

терлер смена аяктычтынарына оордоп, аяктык сумелери берген. А. Ф. Забравко аяктыккарга, далгана хондуларга лабораторлук анализтер кылыры база аюу хамаарыштыр тургузар документацияны канчаар долдура анык заводлук лаборантияны, технологиюга херек кырында коргузуу, айтты берген.

Элэн каш айлар дургузунда заводлук удурукчуларыны организастап шидааан аякчылар Кызылдан келген спецналыстер чыгыс неделя дургузунда чогуткан. Бу баарымда Чадананын хлбэз за

бодуун дутуурчуларынга ба-
 за бүт-дө техниктэй ажла-
 дагчидыаршга өөрдөгидөг бо-
 дур ужурууг. Моон алгаш
 көөргө, заводтун хождул-
 турган чыдаагчын ийда
 аждаагчын киши бүрзүүнү
 бот-харысгалтаа коошан-
 да, ажил-шил тура-сорууну,
 сагата-чурумууну сулааида
 турганы алден-дир. Чүгө дө-
 өгө, үстүлө кышп чортунан
 аждаагчы заводтун дутуур-
 чулары, ажилчыннары бот-
 рыла кылал ал болур тур-
 ган. Ычангам, алаан-бө-
 ырак-уак Кызылдан хой са-
 ныг специалистерин, мастер-
 дерин комамдировакладын,
 олалары коз ажилындан чар-
 дактырын, куврунч акла-
 чөргөитин чаргыдан чорш
 заводтун специалистерин э-
 чокусундулар, эгөцдер ужу-
 руг.

Ам бадал эхнээд, дөр-
хөрсөлдөр кылдыгын бол-
гонда, заводтуу чутла эхн
ажылдап, чоноу бедик шынар-
лыг элб продуктлары-боло
хандылары арткан.

С. МОНГУШ.

С. МОНГУШ.

рысымга чокталырга, күш-
ажыкымды сатылга-чурум урели,
плагини оонадалары
күстүстимей баары ол-дур,
Соховотун, партиямуш,
профивиле, организацины,
жыш дуттур ажилдакчылары
богамш кол спецнаистер
фермата ховар аалчылар бол-
чул, ажилды кыры-биле ка-
рту, ажилге хандал карба-
ндин мундг таварыгалар
болду турар. Коллективтин
ортузунга политиктиг киж-
идалде ажилы база суула-
нар. Ферманын эргелекчин
турган П. Ф. Лебеден хой-
нити организацилары-биле
харылзаа чок, спецнаистерни
дудуттай, чон ортузунга
акция, беседа ажилын комп-
каткан турган.

Ферманын ажилында чет-

пестерин чайладыры-биле
дарталарын солуп, чурум
үзүр, арагалаар кижилерин
профилактика комиссиязына
кирип, шаңнал-мақталдарын
казып, шоодуттук хал сагуна
каа киирип, шүгүмчүлөк кел-
геннистин түңелинде мында
байдал экижээ. Амгы үеде
ажылга үнөс, арагалаар
саанчылал эвөөжөн.

Эрткен чымдарга бодаарга, бо чылын сүтүүн саалдазы өскөн. Эрткен чымын бир минеттен хунде 3 кг саап аш турган болза, ам 8 кг чедир саап, хунде нинииз-биле 4200 кг чедир турар аларган.

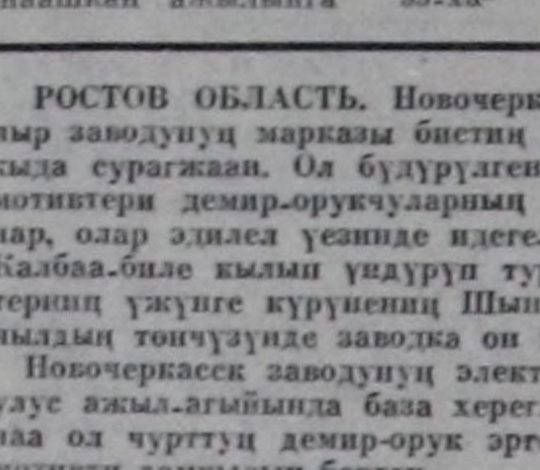
Ындыг-даа болза, ам-даа ийи-чагыс чурум үрекиверлер бар. Оларны сагган сүдүүн шыланы куду. Шап ындыг кижи-лер-биле ам-даа шыңгым амыкыда чорудар алар бис.

3. МОНГУШ.

таскинийн электровозтар км-
чуртувуста болгаш даштын-
ийн кылын үндүргөн локо-
мобид, үнелэсин алган-
диг болгаш камналгалыг,
дорт дүт чууа локомотив-
тар дөмдөж тыгмысан. 1982
муң дугаары кылган.
Электровозтарын Финляндиянын
дөп турар апарган. Чокта
елезинге чүс дугаар дово-

электровозтар кылыр за-
он (солагай талазында) би-
емир-орук эргелелинин кол-
е дугаар электровозту хү-
да ат салын турары.

3. МОНГУШ

Эртке удур албанның кижилери

Фоторепортаж

Кызылдың өртке удур шеригжиткен тусай кезе. Оңдун бүрдө ажал-амдыралы мынд, шериг чүрүмүг. Солдат кезде солдат дээр болгай. Эртке удур албанның да-йынчылары боттарының чик аэс албан-хүлөөгөин мында кыштын соогу, чайның инии дивейн, дун, хүн чок эр-тирип турар.

Элчегалин практиктик өөр-едилге-кичээли эгелээр деп турла кезекке чеде бердиас. Команда үнгөн соонда, отка удур чангыс аай хентиг сол-даттар ша-даа четпейн, чыс-каалы каапкан. Соругла то-даргай, үе чидирин болбас, оон хей чүе хамааржыр. Ам-гы үеини дериг-херекселдери-биле чечселгенгн автомашин-алар мезе келген черге үнүптеринге белеткени берди. (Чурунта). Кезектин дайынчы-лары ол өөредилгеде мурунда салдыган соругланы негеледе баутаар күүсеткен. Кизи бү-рүзүлүн даалгазын кончугеки билдир, кашпагай, шимченги-ри кыдымдан көрүп турган кижиниң кичээлгеин чайгаар хаара түдүктүр.

Өртке удур шеригжиткен тусайлан кезектин начальниги В. П. Брүх (Чурунта ор-тузунда), кезек командирин С. Х. Сувандай (он талада) өөредилге эркен соонда, кезектин ажал-амдыралы-биле таныштырып, өртке удур со-вет албанның тургустунга-нынан бээр 65 чыл өн тө-дөнтүг уткуур дээр кезекте калбарган социалистик ча-рышты, апаз коллективтин кандыг белектерлиг ужура-жып турарын чугааладылар.

Шоодуг

Кажан директор кабинетин-ге олтурар болза, оон ажал-дакчылары база-ла олуттарын-дан, өртөн каан чүе шы-каш, ыраас. А ол олудуга чок боор болза, ажалдакчы-лары оон чогуу ажалган, кай-наар-ла ийик, бут дээрлер. Директор бир-ле катал ажалдакчыларын шенеп хы-нан көөр деп болан ап-тыр. Ону кандыг ажалыг кылдыра-нычаш? Хуралче чоруй бар-дым дигеш, хертерген кире ха-дык кээр бе? Ол арай-ла эп-чок. А бир аэс шир артинг ыш-каш көзүлбөс кизи болуп ала? Ол ажырбас хире, ыг-чан ам кым ак сеткилдиги, кым ажал кылдыла деп чүе билдире бээр, а сени көөр аэстер!

Директор арте-бурунгу из-би-штинин болгаш амгы тек-ни-ланын чедикшинерин өө-ренип олутушкан. Ынаар эмин эртин сундуккан, кватал-панын бичик-ле болза үзүп каг чаккан. Директор-лаа бир минин кээрде элби-шил. техника өөренип дээр ном-дотер, кадык-ла саззыннар аразында дүң берген олут-рун-тур: бир черде тейи, бир черде буттары көстүр. Шинтирпир хүн келген. Директор кабинетинге кирип келеш, секретарин кийгир-ган. Ак-мак четпээнде-ле се-кретарь директорун кабинет-динден алгы-кышкы-биле үе ха-лып келген. — Өршө, дай! Дирек-торуусу канчап барганы ол? Чүгүл буттары көстүр, бажы чогул! — Бажын саззыннар аразы-че сунту йнаан-дээр, бир ажалдакчы хем-биле шы-ва хал каан ажити оожум ач-калган. Оон мурунда чүгүл буттар шипчен чоруп турган. Оон бичи-ле өрү куруг стакал агаарда астына берген тавар чылып чорган. Холдильник бо-ду-ла ажиттына берген. Оон бир шил аржаан суг ужу-туп үнгеш, демги етаканче кутту-на берип-тур. Стакан оон-даа өрү ужукаш, андарлып балы барган. — Дайдым, дүш-дүлүм бе! Бистин директоруустун бажы чок-тур! — деп, ажалдакчы алгырын үнгөн. — Ынчаар чугаалаарындан

Украин улустуң шоодуглары

КАДЫ
Чанип келеш, ашаа айты-рып-тур:
— Кадай, чөм болган ирги бе?
— Ам-даа чок...
— Бисте черде ыдыг ыш-кашыл. Хонүм кады, чо-рууйн дээр!
— Кайнаар?
— Ресторанче!
— О-о, ол кайгамчык-тыр! Мен база саз-биле кады чо-руптайн!
ЭПТИГ АРГА
Эмчи аарып кижини шин-чип көргөш:
— Бо чылын үш катан көзүр түр аэс силер бе. Эдеп чүе, хаакта-чангыс-ла ол-ла черде, чудурук дег. борбак ымыктыг кээрди силер. Чү-ну сүмелээрин билбес мен. Чүңү-ле ийик, шинтирпээ, аки боор...
— Мен ам шинтирпелеп ал-ган мен...
— Чүңү шинтирпелдидер? — деп, эмчи сонуграй бер-ген.
— Кайлаан чарлыр дуга-йында билдириншкин бижэон

БЕДИК МЕДЕРЕЛ БОЛГАШ ХАРЫЫСАЛГА

Школячыларын эрге-хоойлу билгилеринге өөредип, кижин-дер талазы-биле эртем-практиктик конференция бо-луп эртенки моон мурну-ду номерге дыңаткан. Конфе-ренцияның пленарлыг хура-лынга плеткелдерге болгаш саналдарга, ол ышкыш сек-цияларга дыңаан плеткел-дерге чугаалашкан айтырыг талазы-биле республиканың школарында ажалыг, со-луп ажалдарын чорудуп ту-рары тодаргай болган. Ын-чала-даа чамдык школа коллективтери, тус-тус баш-чылар бо ажалдарын тоомча-чок көрүп турарында кизи-андилге ажалында чедикче чок чүдүлөр тура берипээр.

Бистин школарында өөредип турар эртем бургу-ле школячыларын тодаргай билгилерингн үндөшкени-биле чөсөдөг, амдыралга өөредип турар билдигир. Төөгү, обществоведение, ли-тература, анатомия, биология, химия, Совет күрүнениң бо-лгаш эргениң үндөшкени бээр дээр эртем-практиктик башкылашкыныдан уру-дун чүңү чедип, билди алы-рыт? Коммунист медере-дин үндөшкени школя-чыларын билгилерингн болгаш үзүл-бодалдарын катты-жып бижыкканыдан салды-нар. Устүнде эртемниң баш-кылап тура школячыларын эрге-хоойлу билгилеринге өө-редип, ону күүседип, сагы-ры бистин амдыралымыз-тын хоойлуу болурунга ча-чыктырар ужураут. Хоойлу-дурмуну билдир, ону сагы-ры урутларга дүрүм баутаар чүлү болур кылдыр чанчык-тырар апаар. Бир аэс хоой-луну хажыдар болза, кеземче харымысалгазын хүлээр дэр-эни—оларга билдирип өөре-дир. СССР Конституциязы-ның бо талазы-биле чүдө-рин урутларга өөредип, уга-дыр ужураут.

М. Махарадзе: ээлгир шимчээшкнде овор-хевирлер

Ааазы —Грузин ССР-ниң улустуң артизи, Н. Марджаниш-вили аттыг шаңналдың лауреады, футбол маргылдааларының радио болгаш телевидение дамчыдылгаларының тайлыыр-лакчызы Ноте Махарадзе;
мези —Грузин ССР-ниң улустуң артизи, ССР-ниң Күрү-не шаңналының лауреады, Тбилисиниң Ш. Руставели аттыг үлгерлиг театрының болгаш кинонун артизи Медея Чахаза;
акызы —республиканың улустуң артизи, Тбилисиниң К. Марджанишвили аттыг үлгерлиг театрының уран чүүл ууртунчузу, «Сэң өглүң-дур, черим» деп кинода партия райкомунун бирги секретарының ролон күүсеткени-биле бүгү-эвилеп көрүнчүзүне билдингир болу берген Темур Чхеидзе;
ашаа —Грузин ССР-ниң уран чүүлүнүн алдарлыг ажал-данчызы, турснаалдар чурунчузу Мурз Мурзанидзе;
школячы Ната биле Ануна—олар шупту Мама Махара-дзе байырлалдар таварыштыр байыр чедирерлер.

Б. ДВАЛИШВИЛИНИН ФОТОЗ. СЭТА-НЫН ФОТОХИКАЗЫ.

ДИРЕКТОР КЕЛДИ

ыл? А оон бажы чок болза, директор болган херээ-даа чок! — деп, кады ажалдан ораар эш-өөрүне чугаалаан. Килдистер эртелекчилери кабинетке оочураал бакылап каап турганнар. Эдеп чүе, кабинет кург. Директор шутт көзүлбөс кизи болу берген. Ол килдистер кезип кы-лашпап тура-даа, ону кым-даа көрбөөн. — Директор чок! — деп, чугаа хертерген бүдүн албан черинге тарай хона берген. Ойнап орган шыдыраалар-даа, шала тыпкан кроссворд-тар-даа ап октаттынылаан. Киноларын кинолап, бааза-ларын бааза-лар, магазиннэр-и магазиннэр, баш таарты-ларын баш таартып—тоо-бы-лардыр маннажын чоруй бар-ганнар... Директор ам-па көсүлүни кончуг апарган, кабинетинге кирип келген. — Директор келди! — деп чугаа тарай хона берген. Театр тон азар черден, а сагыла-чүрүм директордан эгелээр чүе-дир дээрингэ ол ыччан ылап-ла бузурөө. С. МХАРГДЗЕЛИ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

АПРЕЛЬ 4-ДЕ
БИРГИ ПРОГРАММА
МОСКВАДАН
8.00 — «Уе». 8.40 — Эртенги гимнастика. 8.55 — «Час пазыда» төртүтүгүн. 9.45 — Мультифильм. 10.00 — «Маяк» синиң чалым үеи. Уран-чечен фильм. 11.35 — Телеме-дээр. 11.40 — 15.20 — Чансар. 15.20 — Телемедееден. 15.35 — «Бистин черивестин чыла-ры». Документалдыг фильм. 16.05 — Москва чогулган кол-данын богулгун болгаш даар-таалы. 16.35 — Оруч чуга. 17.05 — «Алба-хүлөөгө то-муйлаа». 17.45 — «Бот-тыны-тыр» уран чүүл коллектив-риниң чоругу. 18.15 — Чорук сагында — хүн. 18.30 — Бүгү делегейде. 18.45 — Брест об-ластак Маненка районунун «Совет Белоруссия» колхозу-нун даргазы Социалист Күш-акылдың Маадлары В. Л. Бедулинниң чугаазы. 19.00 — Улустуң аялгалары. 19.15 — Ос-тальон концерт студиязын-га юмор кезеэни. 20.45 — 21.00 — Чансар. 21.00 — «Уе». 21.35 — Орус музей дугайында дам-чыдыла. 22.05 — Бөгүн деле-гейде. 22.20 — 23.00 — И. Ар-мстеймериниң «Азтыг шериг дыштаналгазы» деп баледи.

Кызылдан

18.15 — «Тверь черинде, Пушкинниң оруктары-биле». Документалдыг фильм. 18.30 — «Чогаалы болгаш үе» деп дамчыдыла. 19.00 — Киножур-нал 19.40 — «Азия төвү» 19.40 — Телемедееден. 19.55 — Чарла-дар.
МОСКВАДАН
20.00 — «Тамчытыг удунар, чантар!». 20.15 — Орус гар-моннанын үнери. 21.00 — «Уе». 21.35 — 23.50 — «Адам Еваны кайдалыг алган». Уран-чечен телефильм. 1-пн, 2-ги сериялар.

Тываның күрүне филармониязынга апрельде болур концерттер

Апрель 1-ден 5-ке чедир
«ВИЧЕСЛАВ КОБЗЕВТИН» концерти
Концерт ансамбли үдөр.
Апрель 5-тен 15-ке чедир.
Эстрада артистериниң бүгү-эвилеп болгаш Бүгү-россия конкурстарының лауреады «ЫРЛАП ТУРАП ЧҮРЕКТЕР» ыр-хожжунунг ансамбли
Апрель 11-ден 16-га чедир.
ФОРТЕПИАНО МУЗЫКАЗЫ
Күсүдкичиниң —делегей конкурстарының лауреады Александр Мазуков.
Апрель 12-ден 15-ке чедир.
«СМЕРИЧКА» ыр-хожжунг ансамблдинг концерти.
Апрель 26-дан 29-га чедир.
КЛАССИКТИГ БАЛЕТТИНГ АНСАМБЛИ
Уран чүүл ууртунчузу — РСФСР-ниң алдарлыг артизи, ССР-ниң Күрүне шаңналының лауреады И. В. Тихомиро-ва
Апрель 23-тен май 3-ке чедир.
«СЕСЕЛЬ» («Хей-да-ванна») ыр-хожжунг ансамбл-динг концерти. РОК-ШОУ.
Концерттерин болур уелерин филармонияның концерт залында 2-46-02 болгаш 2-49-40 телефоннар дамчыттыр билпн алгырын администрация дилеп тур.